

CUKURA DIABĒTS

Slimību profilakses un kontroles centrs

Materiāls aktualizēts 2023. gadā

 Hroniska vielmaiņas slimība, kuru raksturo organisma nespēja regulēt **glikozes (cukura) līmeni asinīs**

1. TIPA CUKURA DIABĒTS

autoimūna slimība, kad organisms neražo insulīnu*, tāpēc tas ir jāievada injekciju veidā vai ar insulīna sūkņa palīdzību
(~5–10% no visiem diabēta gadījumiem)

2. TIPA CUKURA DIABĒTS

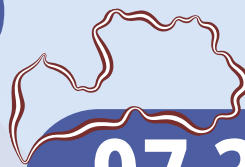

raksturojas ar traucētu vai nepietiekamu insulīna ražošanu un organisma nespēju to efektīvi izmantot, tāpēc jālieto medikamenti un jāmaina dzīvesveida paradumi
(~90–95% no visiem diabēta gadījumiem)

GRŪTNIĒCĪBAS (GESTĀCIJAS) CUKURA DIABĒTS

var attīstīties sievietēm grūtniecības laikā, kad organisms nespēj saražot pietiekamu insulīna daudzumu. Gestācijas diabēts var izraisīt nopietnas komplikācijas mātei un bērnam
(attīstās ~9% grūtnieču)

97 349

Uzskaitē esošās personas ar 1. un 2. tipa cukura diabētu Latvijā 2022. gadā

Vidēji **9 no 10** personām ar 2. tipa cukura diabētu ir **liekais svars vai aptaukošanās**

Vismaz **8 no 10** 2. tipa cukura diabēta gadījumiem ir **iespējams novērst**, veltot vairāk rūpes un uzmanību savai veselībai

2. TIPA CUKURA DIABĒTA ATTĪSTĪBAS RISKA FAKTORI

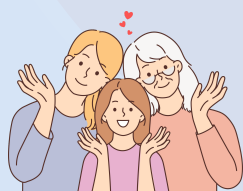
***Insulīns** ir aizkuņģa dziedzera ražots hormons, kas nodrošina glikozes iekļūšanu ķermeņa šūnās, uzturot glikozes līmeni asinīs normā

Grūtniecības laikā piedzīvots gestācijas diabēts

Liekais svars un mazkustīgums

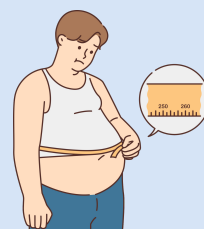
Kāds no ģimenes (vecāki, brāļi, māsa) slimo ar cukura diabētu

Vecums virs 45 gadiem un paaugstināts asinsspiediens ($\geq 140/90$ mmHg)

Zems augsta blīvuma lipoproteīna līmenis asinīs

Tauku uzkrāšanās vidukļa rajonā
(vidukļa apkārtmērs sievietēm virs 80 cm, vīriešiem virs 94 cm)

40 gadu vecumā un reizi trijos gados pēc 45 gadiem (līdz 72 gadiem), ja nav cukura diabēta riska faktoru, ir pieejama valsts apmaksāta glikozes līmeņa noteikšana asinīs tukšā dūšā

2. TIPA CUKURA DIABĒTA RISKU VAR SAMAZINĀT

NEKAVĒJOTIES DODIES PIE ĢIMENES ĀRSTA, JA PAMANI ŠOS SIMPTOMUS

BIEŽA URINĀCIJA

BADA SAJŪTA, APĒTĪTES IZMAIŅAS

IZTEIKTAS SLĀPES

IZTEIKTS NOGURUMS

REDZES PASLIKTINĀŠANĀS

LĒNA BRŪČU UN IEKAISUMU DZĪŠANA

PLAUKSTU VAI PĒDU TIRPŠANA, NEJUTĪGUMS

NEIZSKAIDROJAMS SVARA ZUDUMS

NORMĀLA ĶERMEŅA SVARA UZTURĒŠANA

SABALANSĒTS UN VESELĪGS UZTURS

REGULĀRAS FIZISKĀS AKTIVITĀTES

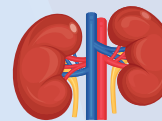
ATTEIKŠANĀS NO KAITĪGAJĪEM IERADUMIEM

NEĀRSTĒTS CUKURA DIABĒTS VAR IZRAISĪT KOMPLIKĀCIJAS

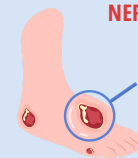
NERVU SISTĒMAS SLIMĪBA JEB DIABĒTISKĀ NEIROPĀTIJA

NIERU SLIMĪBA JEB DIABĒTISKĀ NEFROPĀTIJA

REDZES TRAUCĒJUMI JEB DIABĒTISKĀ RETINOPĀTIJA

NEDŽĪSTOŠAS ČŪLAS UZ KĀJĀM

SIRDS UN ASINSVADU SLIMĪBAS